

היחידה להיסטוריה ותיאוריה, בצלאל // גיליון מספר 1 - קווים מקבילים על תערוכות ואירועים

על תערוכתו של Tim Hawkinson רד אביב

חכמת הגוף של Tim Hawkinson

Tim Hawkinson במוזיאון LACMA בלוס אנג'לס, ארה"ב, יולי 2005.

טים הוקינסון הוא אמן של הגוף ועוסק בו באופן ייחודי ורב רובדים. הוא אמן של כל הממדים – מעבודות דו-ממדיות כרישומים וציורי שמן, ועד מיצבים. מעבודות זעירות בגודל סנטימטרים אחדים, ועד קונסטרוקציות התופסות בנפחם חדרים שלמים. הוא עוסק במלאכת האמנות הן במובן הקלאסי של ציור ורישום והן כפעולה, כבית מלאכה להכנת מיצבים ולבנית מכשירים, אלו כוללים מכונות מתוכנתות המדגישות המנעות משימוש בטכנולוגיות חדישות.

הגוף נתפס ומוצג אצל הוקינסון כדינמי, רועש, נוקש, מטפטף ומשתנה. הוא בונה תערוכה בה הצופה מהווה חלק מתוך אך גם מתבונן מחוץ לעולם הפיזיולוגי: חלק מהצנרת, מהזרימה, מהמוליכות הנוזלית וגם החשמלית (העצבית) האופייניות לגוף. חלק ממהלך הזמן העובר על הגוף ובתוכו אך בה בעת גם מתבונן אוביקטיבי ומפרש. הוקינסון משתמש בחומרים פשוטים הלקוחים מהסביבה המיידית: צנרת, משאבות פשוטות, מסמרים, דיו, נייר, קרטון, חומרי גוף. הוא משכיל ליצור חוויה של סדנא, נטולת קדושה, עתידנות או תחכום טכנולוגי. עבודתו נובעת מתוך הגוף, צמודה לתחושות לחוויית ולידע הגופני אך מקיימת חופש אסוציאטיבי, מתוך קישור ה-mind לגוף, תוך שחרור ממחויבות לדידקטיות או לדיוק הפיזיולוגי.

הוקינסון יליד 1960, סן פרנסיסקו קליפורניה. סיים BFA באוניברסיטת סן חוסה ב-1984 ו-MFA באוניברסיטת קליפורניה ב-1989. חי בלוס אנג'לס. הציג במוזיאונים וגלריות בארה"ב, קנדה, וברחבי העולם (כמקסיקו, יפן, אנגליה, שבדיה, איטליה, צרפת). תערוכה זו ב-LACMA הינה תערוכת היחיד הראשונה שלו מאז 1996 ומוצגות בה למעלה מ-65 עבודות אשר נעשו במהלך שני העשורים האחרונים (התערוכה הוצגה בפברואר 2005 ב-Whitney Museum of American Art NY).

דוגמאות מייצגות מתוך עבודותיו בתערוכה:

קבוצת מיניאטורות: Egg, feather, bird משנת 1997, העוסקות במיחזור חומרים אשר מהווים חלק מהגוף ולאחר זמן נפלטים ממנו, קריא ציפורניים ושיער. מגזירי הציפורניים נבנה "שלד" מפורט של ציפור בממדים של עובר, מהשיער "נוצה" ומתערובת החומרים "ביצת ציפור". השאריות משמשות ליצירת אסוציאציה של חיים חדשים, הבניה מאוד מעודנת ומפורטת. אלו הם שלושה פריטים בלבד היוצרים רמז או השראה ואינם הופכים לסדרה מכבידה על כל הוריאציות האפשריות למחזור.

bird

העבודה Emotor משנת 2002 הינה דיוקן עצמי דינמי, הבנוי מצילום ומחלקי צילום של הפנים של הוקינסון ומ-19 מנועים אשר מניעים את חלקי הפנים ויוצרים הבעות פנים ושינויים איטיים

ביחסי האיברים בפנים עד כדי הפיכתם לפנים שונים למראה. גלגלי העיניים והעפעפיים, השפתיים, הגבות, האזניים, הנחיריים, כל אלו מחוברים למנועים הקטנים ומתנועים באופן מתוחכם. תנועתם עוקבת בצורה נכונה מבחינה אנטומית אחרי מיקום ופעולת שרירים מסוימים משרירי ההבעה (כשרירי החיוך והצחוק, Risorius and Zygomaticus, או השריר הטבעתי שסביב העין ה-Orbicularis Oris) אולם טווחי התנועה, בשפתיים למשל, וצירי התנועה, בעיניים לדוגמה, חורגים מהאפשרויות האנטומיות ואינם מציאותיים בעליל. כלומר נוצר משחק, מבנה מתח, בין האפשרי ללא אפשרי ובין הפנים המוכרות לפנים הזרות.

Pentecost (1999) קונסטרוקציה מורכבת מקרטונים (cardboard) פוליאוריתן מוקצף, ומנועים מכניים. הקונסטרוקציה כוללת כעשר דמויות אנושיות מונכרומטיות, מאותו חומר קרטוני, הבנויות בשכבתיות הדומה לשכבות גיאולוגיות והממוקמות, כל אחת בתנוחה משלה, על פני מבנה דמוי עץ. האוסף האנושי הזה מוצב בדומה לקבוצת קופים על עץ, והחלק המעניין במיצג הוא שלכל דמות יש תנועותיות באיבר אחד – בוהן בכף רגל ימין, אוזן שמאל, עקב רגל שמאל וכדומה, ואותו איבר נוקש מפעם לפעם, בזמנים אקראיים, על ה"עץ" דבר שיוצר תיפוף המחבר בין הדמויות השונות ומעורר את הצופה בדריכות לקראת הצליל הבא, לעיתים תוך תחושה של קצביות שבטית.

pentecost

הבחירה שלי לתאר את קבוצת העבודות הזו דווקא היא כמעט מקרית. כל אחת מקבוצות העבודות שמוצגות בתערוכה מתייחסת לאזור אחר בגוף, מתוך עניין מסוג שונה ותוך כדי טיפול אחר של טים הוקינסון בכל אזור. לעיתים בחר להתייחס לפן הצורני של האזור – למשל לצורת הארוכה של המעיין וזאת על ידי ציורים של צינורות על גבי נייר ארוך גדול ומפותל. לכאורה ציור זה נעשה באמצעות הבוהן המוגדלת לממדי ענק והמכילה במרכזה עשרות עפרונות צבעוניים (אנלוגיים לכלי הדם באצבע) (**Wall Chart of World History from Earliest Times to Present 1997** - **Index(Finger)** 1997).

לעיתים מתייחס הוקינסון לפונקציה אך לא בדומה לאמת הפיסיולוגית כמו במקרה של מכונת החתימה שלו (**Signature** 1993) אשר חוזרת ויוצרת ללא הרף את חתימתו על ידי מערכת של גלגלים ומסמרים המניעה עט אשר חותם ללא הרף ועורם ערמות של ניירות חתומים, מבלי נוכחות מגע ידו של החותם.

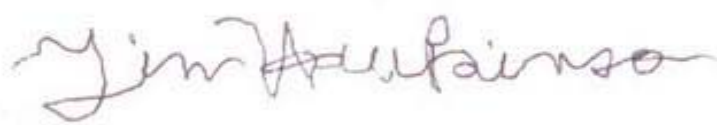
לפעמים פועלת העבודה על אפשרות תפיסה רב משמעית של המתבונן כמו במקרה של **Ear/baby** (1989) המיצג היוצר אצל המתבונן דימוי כפול: מצד אחד האוזן על האפרכסת שלה ומאחוריה האוזן הפנימית עם

שלושת עצמות השמע שלה ומצד שני המיצב יוצר דימוי של עובר (הוא עצמות השמע והאוזן הפנימית), עובר אשר מחובר לשלייה באמצעות חבל הטבור (היא אפרכסת האוזן). כלומר האובייקט מכיל בו זמנית את שני היצוגים וניתן לעבור מדימוי לדימוי.

פעמים אחרות מכוונות העבודות בעיקר לקוגניציה כמו למשל במכונת הזמן (Spin Sink 1995) אשר מהווה מתקן של רצף גלגלי שיניים (עם מנוע) מקטן ועד גדול שמניעים זה את זה כך שבתנועתם של הגלגלים הקטנים ניתן להבחין בקלות ואילו ככל ש הגלגלים גדלים הופכת תנועתם לאיטית יותר ומבחינתנו למופשטת, בלתי ניתנת לאבחנה. המנגנון בנוי כך שהגלגל הגדול ישלים סיבוב אחד (מהלך חיי אדם) במשך מאה שנה, בעוד הגלגל הקטן מיצג את דופק הזמן, תקתוק השעון.

הקטלוג המלווה את התערוכה, לא משכיל להעביר כראוי את הדימויים לא באופן כולל ולא בפרטים. עבודתו של הוקינסון דורשת קטלוג דינמי כ-DVD שיעשה צדק עם העבודות על ממד התנועה העקרוני לרובן. מכל מקום אתרי האינטרנט מאפשרים התבוננות טובה יותר בייצוגי העבודות של טים הוקינסון.

לסיכום: התערוכה מטפלת במורכבות שבתפיסת הגוף - בשאלת בעלותנו עליו, בזהותיות עימו, בזרות כלפיו, בחושי ובעל חושי, ביופי ובכיעור. חכמת הגוף של טים הוקינסון מרשימה ומעוררת עניין.

Jim Aufaiso